

STANOVANJE U ZAJEDNICI UZ PODRŠKU

Savez organizacija za podršku
osobama s intelektualnim teškoćama FBiH SUMERO
Sarajevo, Sutjeska 18
Telefon: 00387 33 268 641
Fax: 00387 33 268 640
info@sumero.ba
www.sumero.ba

Za izradu ove publikacije korišteni su materijali izrađeni od
Udruge za samozastupanje Zagreb

Autori:

Zdenka Petrović
Milica Varjačić
Đorđina Budimić
Fadil Špuren
Damjan Janjušević

Priprema za štampu:
T&T concept d.o.o. Sarajevo

Za izradu brošure korištene su slike i simboli © **Widgit Software**
Tel: +44 1223 425558 Web: www.widgit.com

Sve slike i simboli korišteni u ovoj brošuri vlasništvo su
Widgit Software i ne mogu se koristiti bez odobrenja vlasnika.

Ova publikacija izrađena je uz finansijsku podršku Europske unije a u okviru projekta "Balkanska mreža za socijalnu inkluziju" koji sprovode: Kosovo Mental Disability Rights Initiative (K-MDRI), Inicijativa za prava osoba sa mentalnim invaliditetom Srbija (MDRI-S), People In Need (PIN) i Savez organizacija za podršku osobama s intelektualnim teškoćama FBiH Sumero. Sadržaj ove publikacije je isključivo odgovornost organizacija People In Need i Sumero i ne odražava stavove Europske unije.

Projekat je sufinansiran od strane češke agencije za razvoj i Ministarstva spoljnih poslova Republike češke u okviru češkog razvojnog programa za saradnju.

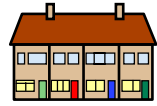
STANOVANJE U ZAJEDNICI UZ PODRŠKU

Sarajevo, 2012.

STANOVANJE U ZAJEDNICI UZ PODRŠKU

Stanovati uz podršku znači živjeti u običnom stanu ili kući kao što žive svi ljudi.

Stan ili kuća u kojoj živiš može se nalaziti u gradu ili na selu.

Stan u kojem živiš uz podršku izgleda kao svi drugi stanovi.

U stanu ili kući možeš živjeti sam ili zajedno s drugim ljudima.

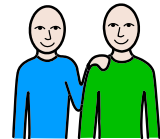
U istom stanu može živjeti najviše pet ljudi.

Svi ljudi koji žive u stanu imaju svoj ključ od stana.

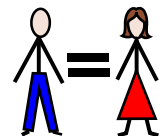

Ljudi s kojima živiš zajedno u istom stanu zovu se cimeri.

U istom stanu zajedno žive žene i muškarci.

Žene i muškarci imaju jednaka prava i dužnosti u stanu u kojem žive.

U stanu postoji nekoliko soba: dnevni boravak, spavaća soba, trpezarija, kuhinja, kupaonica i toalet.

Neke sobe u stanu koristiš sam, a neke zajedno s ljudima s kojima živiš.

Tvoja soba

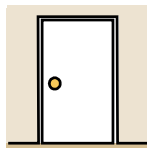
Tvoju sobu koristiš sam.
Tvoju sobu možeš urediti
kako želiš.

To znači da sam možeš odlučiti
kakav namještaj želiš u tvojoj sobi.

Sam možeš odlučiti koga ćeš
pustiti da ulazi u tvoju sobu.

Niko nema pravo na silu ulaziti u tvoju
sobu ni kopati po tvojim stvarima.
Niko nema pravo uzimati tvoje stvari
bez pitanja.

Ti nemaš pravo ulaziti u tuđe sobe,
ni uzimati tuđe stvari bez pitanja

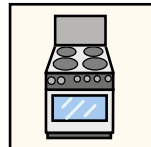
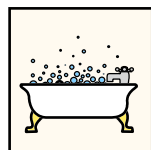

Tvoju sobu i stvari trebaš održavati da budu čiste i uredne. U čišćenju tvoje sobe i pranju tvojih stvari mogu ti pomoći asistenti.

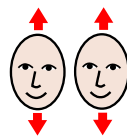

Zajedničke prostorije i stvari u stanu

Kuhinja, dnevni boravak, kupaonica i toalet su prostorije koje uglavnom koristiš zajedno s cimerima. Prostorije koje koristiš zajedno s cimerima zovu se zajedničke prostorije.

Svi imate jednaka prava u zajedničkim prostorijama. To znači da moraš biti pažljiv i dogovarati se s cimerima oko korištenja zajedničkih prostorija.

Oko uređivanja zajedničkih prostorija dogovaraš se sa cimerima i asistentima.

U stanu postoje i stvari koje koristiš zajedno s cimerima. Stvari koje koristiš zajedno s cimerima zovu se zajedničke stvari.

Zajedničke stvari su:

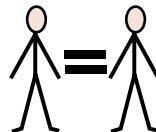
- televizor,
- telefon,
- pegla,
- frižider,
- vešmašina.

Oko korištenja zajedničkih stvari dogovaraš se sa svojim cimerima. Svi imate jednako pravo koristiti zajedničke stvari.

Život uz podršku u stanu

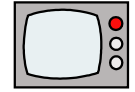
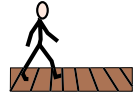
Kada živiš u stanu uz podršku imaš prava i život kakav imaju svi drugi ljudi.

To znači da o mnogim stvarima možeš odlučivati sam.

Naprimjer:

- kada želiš izaći van u šetnju,
- šta želiš gledati na televiziji,
- šta ćeš jesti i kada želiš jesti,
- kakvu odjeću želiš,
- kad ćeš ići na spavanje,
- kako se želiš šišati i uređivati,
- kako ćeš trošiti svoje novce.

Možeš sam odlučiti kako
ćeš provoditi svoje slobodno vrijeme.

U slobodno vrijeme možeš
se baviti stvarima koje voliš.

Možeš otići u
kafić ili slastičarnu.

Ako voliš slikati možeš se baviti slikanjem.

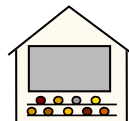
Možeš se zabavljati igranjem igara koje voliš.

Možeš otići na sportske terene i baviti se sportom.

Možeš otići: u kino, na koncert, u pozorište ili na izložbu.

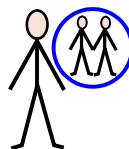

Sam ili s prijateljima možeš odlaziti na putovanja i izlete.

Posjete

Svaki čovjek ima rodbinu i prijatelje s kojima se druži.

Rodbinu i dobre prijatelje posebno cijeniš i poštuješ.

U rodbinu i dobre prijatelje imaš povjerenja.

U njihovom društvu se osjećaš dobro i ugodno.

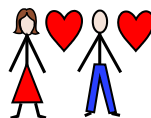
Kada živiš uz podršku u stanu slobodno možeš posjećivati svoju rodbinu i prijatelje.

Tvoja rodbina i prijatelji slobodno mogu dolaziti i posjećivati tebe u tvom stanu.

Ako se zaljubiš i nađeš djevojku ili dečka slobodno možeš izlaziti s njima.

Tvoja djevojka ili dečko te slobodno mogu posjećivati u tvom stanu.

Osoblje za podršku

Osoblje za podršku su ljudi čiji je posao da ti pomognu ako ti zatreba pomoć.

Ljudi koji pružaju podršku su:

- koordinator,
- socijalni radnik,
- asistent,
- doktor, pravnik i drugi stručnjaci.

Dužnost osoblja za podršku je da ti pomogne da živiš što samostalnije.

To znači da što više stvari samostalno radiš i odlučuješ.

Osoblje za podršku ti treba pomoći da sam naučiš raditi što više stvari.

Naprimjer:

- da naučiš koristiti telefon,
- da naučiš kuhati,
- da naučiš samostalno kupovati i raspolagati svojim novcem,
- da naučiš raditi mnoge nove stvari i poslove koje dosad nisi znao raditi.

Zajedno s osobljem za podršku možeš obaviti mnoge stvari.

Naprimjer:

- izvaditi svoje dokumente,
- otići u kupovinu,
- otići kod doktora ili kod zubarā,
- tražiti posao,
- otići u kino, kafić ili u grad.

Osoblju za podršku možeš se obratiti kad te muče bilo kakvi problemi.

Osoblje te uvijek treba pažljivo slušati i probati pomoći da riješiš probleme.

Poslovi osoblja za podršku

Poslovi asistenta

Posao asistenta ja da ti pomogne u obavljanju kućanskih poslova.

Naprimjer:

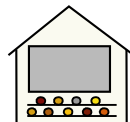
- u kuhanju ručka,
- pospremanju stana,
- pranju veša,
- odlascima u kupovinu.

Asistenti ti mogu pomoći i u nekim drugim poslovima.

Naprimjer:

- oko odlaska kod doktora,
- oko odlaska u šetnju ili u posjetu,
- oko odlaska u kino ili na koncert.

Poslovi koordinatora

Koordinator ti treba pomoći da što više sam odlučuješ o sebi i svom životu.

S koordinatorom se dogovaraš o svojim željama i planovima.

Naprimjer:

• koordinator ti može pomoći u traženju posla ako se želiš zaposliti,

• koordinator ti može pomoći ako želiš otići na izlet ili putovanje,

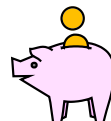

• koordinator ti može pomoći u odlascima u kino, pozorište, kafi e, na utakmice ili na druga mjesta koja želiš posjetiti.

Koordinator ti treba pomoći i da naučiš što više stvari raditi sam.

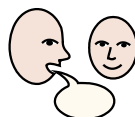
Naprimjer:

- da naučiš koristiti autobus i tramvaj kako bi se mogao sam kretati po gradu,
- da naučiš koristiti telefon,
- da naučiš pisati i čitati,
- da naučiš štedjeti i raspoređivati svoje novce,
- da se naučiš služiti kompjuterom,
- da naučiš raditi druge nove stvari koje još ne znaš, ali bi ih volio naučiti.

Poslovi socijalnog radnika

Socijalni radnik ti može pomoći u ostvarivanju prava koja imaš preko centra za socijalni rad.

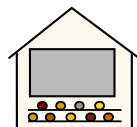
Socijalni radnik ti treba pomoći oko izrade svih tvojih dokumenata.

Socijalni radnik ti može pomoći da posjetiš mjesta na koja voliš ići.

Naprimjer:

- da odeš u kino ili pozorište,

- da odeš na utakmicu,

- da odeš na koncert,

- da odeš u posjete svojoj porodici, rodbini i prijateljima.

Koordinator, asistent, socijalni radnik i svi drugi ljudi koji pružaju podršku moraju se ponašati pristojno na svom poslu.

Osoblje za podršku mora raditi tako da se svaki čovjek koji živi u stanu uz podršku osjeća:

- sigurno,

- zdravo,

- zadovoljno.

Šta osoblje za podršku ne smije raditi

Osoblje za podršku ne smije se ružno odnositi prema tebi. To znači da osoblje za podršku ne smije vikati na tebe ili ti prijetiti.

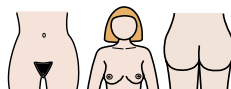
Osoblje za podršku ti se ne smije rugati zato što ti je ponekad potrebna pomoć.

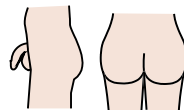
Osoblje za podršku te nikad ne smije udariti.

Osoblje za podršku te ne smije dodirivati po intimnim dijelovima tijela. Intimni dijelovi tijela kod žena su vagina, grudi i stražnjica.

Intimni dijelovi tijela kod muškaraca su penis i stražnjica.

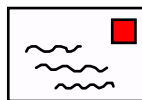
Osooblje za podršku ne smije uzimati tvoje stvari.

To znači da ne smije uzimati tvoju odjeću, obuću, kasete, namještaj, hranu ni bilo koju drugu tvoju stvar.

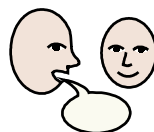

Osooblje za podršku ne smije ulaziti u tvoju sobu i pretraživati po tvojim stvarima.

Osooblje za podršku ne smije otvarati tvoja pisma i pakete, ni prisluškivati tvoje razgovore.

Roditeljima, starateljima, prijateljima, rodbini ili ljudima kojima vjeruješ trebaš kazati ako osooblje za podršku radi stvari koje ne smije raditi.

Ako želite više informacija

Ako imate bilo kakvih dodatnih pitanja

Molimo Vas da nam se obratite
na sljedeće adrese ili brojeve telefona

Savez organizacija za podršku osobama
s intelektualnim teškoćama FBiH
SUMERO
Sarajevo, Sutjeska 18

Telefon: 033 268 641

Fax: 033 268 640

e-mail: info@sumero.ba

